

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/73/2015
Identifikačné číslo spisu: 5014201202
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5014201202.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: H. P., nar. XY, bytom C., zastúpeného JUDr. Luciou Morgošovou, advokátkou so sídlom Škultétyho č. 8, Žilina, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. decembra 2014, č.k. 25Sd/298/2014-37, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 18. decembra 2014, č.k. 25Sd/298/2014-37, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 18. decembra 2014, č.k. 25Sd/298/2014-37, potvrdil rozhodnutia číslo XY - I., XY - II. a XY - III. z 21.05.2014 a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím číslo XY - I. (ďalej aj „rozhodnutie „I.“) odporkyňa podľa § 37 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“), § 112 ods. 4 a § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) navrhovateľovi od 24.03.2011 uvoľnila výplatu invalidného dôchodku (čiastočného invalidného dôchodku) v sume 125,70 € mesačne, rozhodnutím číslo XY - II. (ďalej len „rozhodnutie „II.“) podľa § 70 ods. 1, § 112 ods. 1, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. navrhovateľovi od 24. marca 2011 priznala invalidný dôchodok v sume 215,50 € mesačne a rozhodnutím číslo XY - III. podľa § 263a ods. 5 a § 112 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. rozhodla, že od 24.11.2011 má nárok na výplatu invalidného dôchodku priznaného podľa zákona účinného od 01.01.2004 v sume 215,50 € mesačne a súčasne mu od tohto dňa zaniká nárok na invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31.12.2003.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku podrobne uviedol obsah vyjadrenia odporkyne k opravnému prostriedku navrhovateľa, v ktorom okrem iného uviedla, že navrhovateľovi bol od 12.10.1996 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ktorého výplata mu bola podľa § 37 a § 96 zákona č. 100/1988 Zb. zastavená od 17.08.1998 rozhodnutím odporkyne číslo XY zo dňa 22.06.1998 z dôvodu nesplnenia podmienky podstatného poklesu zárobku (tzv. „ekonomická podmienka“ pre výplatu tohto dôchodku),

že navrhovateľ sa nezúčastnil kontrolnej lekárskej prehliadky určenej na júl 1998 a nereagoval ani na podnet posudkovej komisie v roku 2000, z ktorého dôvodu nebola určená následná kontrola zdravotného stavu, preto nebol posúdený podľa § 263 a preto sa na neho nevzťahuje ustanovenie § 263a ods. 1, 2 a 9 zákona č. 461/2003 Z.z. Odporkyňa súčasne poukázala na to, že v dávkovom spise sa nenachádza žiadny záznam o tom, že by navrhovateľ v roku 2005 uplatnil nárok na invalidný dôchodok a záznam o takej žiadosti neeviduje ani pobočka; až dňa 10.02.2014 bolo v informačnom systéme odboru posudkových činností zaevidované oznámenie údajov k vyžiadaniu zisťovacej prehliadky k žiadosti o invalidný dôchodok - navrhovateľ nahlásil svojho ošetrojúceho lekára. Navrhovateľ požiadal o invalidný dôchodok žiadosťou spísanou 24.03.2014 a na jej základe posudkový lekár pobočky v posudku z 24.03.2014 skonštatoval, že navrhovateľ je naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., a súčasne je od 01.01.2004 invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. s 50% mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť; k zhodnému záveru dospel aj posudkový lekár Sociálnej poisťovne, ústredia v posudku z 20.10.2014. Keďže žiadosť bola spísaná 24.03.2014, vyplatiť dávku bolo možné najviac tri roky spätne od uvedeného dňa.

Z dávkového a posudkového spisu odporkyne mal krajský súd preukázané, že navrhovateľovi bol od 12.10.1996 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ktorého výplata mu bola podľa § 37 a § 96 zákona č. 100/1988 Zb. zastavená od 17.08.1998 rozhodnutím odporkyne číslo XY zo dňa 22.06.1998 z dôvodu nesplnenia podmienky podstatného poklesu zárobku (tzv. „ekonomická podmienka“ pre výplatu tohto dôchodku); navrhovateľ proti tomuto rozhodnutiu nepodal opravný prostriedok. Na tom základe mal preukázané, že napriek zastaveniu výplaty čiastočného invalidného dôchodku, navrhovateľ bol naďalej čiastočne invalidným dôchodcom. Krajský súd poukázal na to, že ak poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku, považovaného od 01.01.2004 podľa zákona č. 461/2003 Z.z. za invalidný dôchodok, kedykoľvek po preskúmaní invalidity podľa § 263a ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení vznikne nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z. vzhľadom na viac ako 50% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a súčasne mu bude trvať nárok na čiastočný invalidný dôchodok, potom odporkyňa musí v zmysle § 263a ods. 5 zákona č. 461/203 Z.z. rozhodnúť aj o nároku na výplatu jedného z týchto dvoch dôchodkov a o zániku nároku na dôchodok, ktorý sa nevypláca, čo sa v danom prípade stalo a odporkyňa invalidný dôchodok priznala rozhodnutím III.

Krajský súd poukázal na to, že ochrana poberateľov čiastočných invalidných dôchodkov priznaných podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, zakotvená v § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. spočíva v tom, že v prípade žiadosti o priznanie invalidného dôchodku podľa tohto zákona alebo po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. musí byť invalidita posúdená aj podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. a mal preukázané, že odporkyňa takto postupovala.

Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne I., II. a III. sú vydané v súlade so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že rozhodnutie odporkyne III. vychádza z nesprávnej aplikácie ustanovenia § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. a nesprávneho právneho názoru. Právoplatným rozhodnutím odporkyne z 22.06.1998 bola navrhovateľovi zastavená výplata čiastočného invalidného dôchodku počnúc od 12.08.1998 z dôvodu nesplnenia podmienky podstatného poklesu zárobku. Pokiaľ ide o jeho predvolanie na kontrolnú lekársku prehliadku, naposledy v roku 2000, tejto sa nezúčastnil; napriek tomu však podľa jeho názoru odporkyňa bola povinná buď ho každoročne predvolávať na kontrolné lekárske prehliadky v súlade s § 37 ods. 6 a 7 zákona č. 100/1988 Zb. alebo vydať rozhodnutie o odňatí statusu občana so zmenenou pracovnou schopnosťou v súlade s § 106 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. Keďže odporkyňa nepostupovala ani jedným z uvedených dôvodov, bol v evidencii odporkyne vedený naďalej ako čiastočný invalid.

Pokiaľ odporkyňa uviedla, že prvý záznam ohľadom žiadosti o invalidný dôchodok eviduje dňom 10.02.2014, kedy navrhovateľ na pobočke nahlásil ošetrojúceho lekára, toto jej tvrdenie neobstojí, lebo navrhovateľ predložil formulár, vydávaný výlučne odporkyňou a označený ako „Prehliadka zisťovacia“ s

lekárskym nálezom zo dňa 13.04.2005, z ktorej skutočnosti je zrejmé, že navrhovateľ v mesiaci apríl 2005 musel osobne navštíviť miestne príslušnú pobočku a teda už v čase tejto návštevy mala odporkyňa zistiť, že napriek jeho evidovaniu ako čiastočného invalida mu nie je vyplácaný čiastočný invalidný dôchodok.

Z uvedených dôvodov navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie a súčasne, aby mu priznal náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia, vyčíslených v sume 212,75 €.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadřila.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani zmenu.

Navrhovateľ v opravnom prostriedku namieta nesprávnu aplikáciu ustanovenia § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. a domáhal sa skoršieho priznania invalidného dôchodku namietajúc nesprávny postup odporkyne aj z dôvodu, že o dávku sociálneho poistenia požiadal už v apríli 2005. Poukázal pritom na okolnosť, že napriek zastaveniu výplaty čiastočného invalidného dôchodku bol naďalej považovaný za čiastočne invalidného.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadřil odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Štruktúra odôvodnenia rozsudku je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy. Ak súd pri odôvodňovaní rozsudku nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje § 157 ods. 2, dochádza nielen k tomu, že rozsudok je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť (dôvod na zrušenie v odvolacom konaní), ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom. Odôvodnenie rozhodnutí dovoľuje účastníkovi konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku ničím nezdôvodnil, prečo, na základe akých skutkových zistení a na základe akých úvah považuje za súladné so zákonom rozhodnutia I. a II. o uvoľnení výplaty čiastočného invalidného dôchodku od 24.03.2011 a priznání invalidného dôchodku podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z. od toho istého dňa. Taktiež sa nevysporiadal s tvrdením navrhovateľa ohľadom nároku na skoršie priznanie invalidného dôchodku a nesprávneho postupu odporkyne, a s tvrdením, že v jeho prípade odporkyňa mala postupovať pri posudzovaní nároku na invalidný dôchodok podľa § 263 ods. 1, 2 a 9 zákona č. 461/2003 Z.z. Pokiaľ krajský súd vyslovil názor, že odporkyňa musí v zmysle § 263a

ods. 5 zákona č. 461/203 Z.z. rozhodnúť aj o nároku na výplatu jedného z dvoch dôchodkov (čiastočného invalidného priznaného podľa § 37 zákona č. 100/1988 Zb., resp. invalidného dôchodku priznaného podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z.z.) a o zániku nároku na dôchodok, ktorý sa nevypláca, čo sa v danom prípade stalo a odporkyňa invalidný dôchodok priznala rozhodnutím III., ani tento svoj názor v kontexte ustanovení § 263 a § 263a nezdôvodnil.

Odvolací súd poukazuje aj na okolnosť, že navrhovateľ v opravnom prostriedku uviedol, že predkladá žiadosť o dávku sociálneho poistenia, ktorej nevyhnutnou súčasťou je lekársky nález zo dňa 13.04.2005. Taká žiadosť sa však v súdnom spise nenachádza a krajský súd na jej predloženie navrhovateľa ani nevyzval.

Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval rozsudok krajského súdu za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť, v dôsledku čoho bola navrhovateľovi odňatá možnosť riadne konať pred súdom. Rozsudok krajského súdu preto podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní krajský súd vyzve navrhovateľa na predloženie dôkazu o podaní žiadosti o dávku (v roku 2005), vysporiada sa s otázkou, či sa na navrhovateľa napriek trvaníu čiastočnej invalidity bez poberania čiastočného invalidného dôchodku vzťahujú jednotlivé ustanovenia § 263 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v jeho rôznych zneniach a § 263a tohto zákona z hľadiska namietanej povinnosti odporkyne vykonávať (každoročne) preskúmanie trvania jeho čiastočnej invalidity, vysporiada sa s námietkou podania žiadosti o invalidný dôchodok v roku 2005 a nároku na skoršie priznanie invalidného dôchodku a svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodní. V novom rozhodnutí znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.